

Ohannes Kılıçdağı: 1915 anketinin söyledikleri

Posted on 03/01/2015

Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi (EDAM), 1915 politikaları hakkında yaptığı [bir ankette](#), cevap verenlerden soykırımın kabulü ve özür dileme, başka bir adım atmadan özür dileme, sadece üzüntü beyanı, hayatını kaybedenlerin sadece Ermeniler olmadığını söyleyip bütün Osmanlı vatandaşları için üzüntü beyanı ve hiçbir şey yapmama seçeneklerinden birini, Türkiye'nin izlemesi gereken politika olarak seçmelerini istemiş. Cevaplara geçmeden evvel, seçenekler hakkında şunu söyleyelim: Soykırımın kabulünden sonra adalet için atılması gereken adımlar konusu seçenekler içine girememiş, yani 'olası politikalar'ın ufku oraya kadar uzanamamış.

İlk dikkat çeken, hem genel dağılımda, hem parti tabanına göre dağılımda 'fikri yok / cevap yok' diliminin en geniş dilim olması (BDP seçmeni hariç). Burada 'cevap yok'un tanımından kaynaklanan bir ölçme hatası yoksa, ankete cevap verenlerin dörtte biri gibi yüksek bir oranının bu konuda kafası karışık demektir. Nereden baktığınıza göre değişir ama bunu olumlu yorumlamak isterseniz, kesin fikir belirtmemenin, dinlemeye, öğrenmeye açık olma ihtimalini barındırdığını söyleyebilirsiniz. 100 yıl sonra hâlâ 1915'te ne olduğunu öğrenme ihtiyacı olması ve birilerinin, özellikle de kurbanların torunlarının bunu anlatmak zorunda kalması ise, kurbanlar için trajik Türkiye için utanç olarak görülmeli.

1915'te ölenlerin sadece Ermeniler olmadığını, dolayısıyla ölen bütün Osmanlı vatandaşları için üzüntü belirtilmesi gerektiğini söylemek, Ermenilerin başına 'özel' veya farklı bir şey gelmedi demektir. Yani devlet, onları hedefleyen özel bir karar alıp uygulamadı ama onlar savaşın yarattığı genel yıkımın kurbanı oldular demektir ki bu düpedüz yalandır, inkârcılıktır ve "Hiçbir adım atılmamalı" seçeneğinden, pratikte hemen hemen hiç farkı yoktur. Bu iki

seçeneğin genel dağılımda toplamı neredeyse %45. Mutlak olarak yüksek bir oran ama bu anketi 10-15 sene evvel yapsalardı, herhalde daha yüksek çıkardı. Bardağa istediğiniz taraftan bakabilirsiniz.

Anketi hazırlayanlar, üzgün olmak ile özür dilemek arasında bir fark görüyor olmalı ki, bunlardan iki ayrı seçenek yapmışlar. Peki, bir sorumluluk doğurmayacak ve başka adımları gerektirmeyecekse, özür dilemenin üzgün olmaktan ne farkı var? Özür dileyip başka adım atmamak, yanlış kabul etmek ama düzeltmeyi istememek anlamına gelmez mi? Bu bakımdan üzüntü belirtmeli ama özür dilememeli diyenlerin (%12) iç tutarlılığı daha fazla.

“Yalnız Ermeniler değil, herkes öldü” seçeneği, dediğimiz gibi, bir ‘oyalama’, ‘örtme’, ‘geçistirme’, ‘eşitleme’ yoludur ve hem halkta (%23,5, “Fikrim yok”tan sonra) hem de uzmanlar arasında (%36,7) en geniş dilim. Bu, genel kanaatlerin değişen devlet söylemine ayak uydurma eğilimini de ortaya koyuyor. Halkın gözü, bir pusula işlevi gören resmi söylemde oluyor. Benim açımdan ilginç ve üzüntü verici olan, bu seçeneğin BDP seçmeni (artık HDP seçmeni de diyebiliriz herhalde) içinde de en geniş dilim olması (%36,9). Öte yandan, “1915’in soykırım olduğu kabul edilmeli ve özür dilenmeli” diyenlerin oranı BDP seçmeninde diğerlerine göre en yüksek (%24,4); onu CHP seçmeni, ancak %8,7 ile takip ediyor. Bunda şaşılacak bir şey yok; Kürt siyasetinin özgürlük, adalet, birlikte yaşam konularında, dolayısıyla 1915 meselesinde diğerlerinden fersah fersah ilerde olduğunu zaten hep söylüyoruz. Bir evvelki %36,9 oranı onun için şaşırtıcı. Bu seçenek kâğıt üstünde en ‘dengeli’ ve ‘en düşük maliyetli’ seçenek gibi durduğundan, o tarafa doğru bir eğilim olmuş olabilir.

CHP, seçmenleri bu konuda en bölünmüş parti olarak görünüyor; diğer partilere göre dilimlerin oranları birbirine daha yakın. Örneğin, “Soykırımdır” diyenlerin oranı AKP’den neredeyse iki, MHP’den dört puan daha fazla. Fakat “Hiçbir adım atılmamalı” diyenlerin oranı AKP ile aynı (%20). MHP, bildiğiniz gibi diyeceğim fakat bu parti tabanının %4,6’sının dahi 1915 için soykırım demesi bile bir ‘başarı’dır, pozitif bir göstergedir. Bu partinin

seçmenin %27,8'inin "Fikrim yok" demiş olması da öyle; en azından "Yok öyle bir şey" deyip, kestirip atmamışlar. AKP'deki kararsızların oranının genelden dört puan fazla, yani %29 olması da ilginç. Hükümetin ve Erdoğan'ın bu konudaki politikayı netleştirmesini bekliyor olabilirler.

Genel olarak, Türkiye halkı 1915'in ne olduğunu kavramaktan hâlâ çok uzak ama öte yandan, bu ülkenin yakın tarihini bilenler için genel seçmenin %9'unun 1915 için 'soykırım' demesi de bir gelişme olarak okunabilir. BDP/HDP seçmenini dışarıda bırakırsak, bu oran yaklaşık %7'ye iniyor tabii. İyimser olmak için de, kötümser olmak için de neden var.

Kaynak: Agos.com.tr